

במדינה

העם

פאטנטים

נושרי-האילתור הישראלי

המפורסם עובר כמזוא

המורץ — בייחוד כאשר

אפשר לרמות את הגויים

אין גבול לכוח-האילתור של התייר הישראלי המאורגן, המשוטט בעולם. לפני שנים נרעשה ניוירוק כאשר הסי-תבר כי ישראלים גילו פאטנט מצויין כדי לרמות את רשת הרכבות התחתיות במטרופולין. הם מצאו כי מטבע גרמני חסר-ערך שוקל בדיוק כמו האסימון הדרוש כדי להיכנס מבעד לשערים האוטומטיים של התחתית. בעזרת מארבים ממושכים נתי-פסו הישראלים.

השבוע גילה נציג משרד-התיירות הי-אוסטרי בישראל שני פאטנטים ישראלים חדשים:

● הישראלים שוחים בחינם את המשי-קאות הנמצאים בבאריים הטובים, המצויים בחדרים של בתי-המלון הטובים באירופה. בבאריים אלה יש מיספר קבוע של בקבוקי-משקאות קטנים מסוגים שונים. כאשר יר-צא האורח, נבדק כמה בקבוקים חסרים בבאר, ומחירם נוקף על חשבון האורח. הישראלים הערימו על הבאר, הם שר-תים את המשקאות, ממלאים אותם מחדש במים, שגורים את הפקקים — והתרמית אי-נה מתגלה אלא אחרי שהישראלים כבר חזרו הביתה.

● הישראלים, המשלמים בעד לינת-לי-לה וארוחת-בוקר, יורדים בבוקר לחדר-האיכול, שם מונח שפע של מון של השול-הנות לשם שרות-עצמי. הם ממלאים לעצ-מם שקיות המספיקות ליום שלם. כך הם הוסכים לעצמם את הארוחות.

קשה לטעון כי האוסטרים, שבחרו זה-עתה מחדש בקאנצלר היהודי ברונו קרייס-קי, הם אנטי-שימים. אבל אם ימשיכו התיי-רים הישראלים המאורגנים להגיע אליהם במיספרים גדולים, ייתכן שגם זה ישתנה.

יחסים מרחביים

המתלה רצינית מאד

בגין הציע שדוב,

היה זה אקט

מתוחכם שר

זוחמה מדינית

„זהו מהתלה!“ ליגלג שימעון פרס מעל-דוכן הכנסת.

שעה קלה לפני כן הכריז ראש-המ-שלה, מעל אותו דוכן, על הצעתו לנשיא אליאס סארקיס לחתום על חוזה-שלום בין לבנון וישראל. פרס היה בטוח כי זוהי הכרוה ריקה נוספת של מנחם בגין, מחווה דרמטית נבובה שאין מאחריה כלום. אולם אחרי מאורעות השנתיים האחר-יות, היה פרס צריך להיות זהיר יותר. לא פעם מוסתרים מאחרי המחוות הגראנדיו-זיות של בגין דברים אחרים.

חיש מהר נתגלה השבוע כי גם הפעם זה כך. ההצעה לא היתה המתלה כלל וכלל. **מזהר מיתואם**. כבר למחרת היום הת-כנסו ראשי חזית הנוצרית-הימנית הלבנו-נית. לעיני מצלמות-הטלוויזיה דנו מנהיגי המאורנים בכובד-ראש בהצעתו של בגין. ההחלטה: דרישה מהנשיא סארקיס, שאף הוא יוצרי, לקבל את ההצעה.

לא יוכל היה להיות ספק כי המהלך המדיני הזה היה מתואם מראש. מובן מאליו שהנשיא סארקיס אינו יכול לקבל את ההצעה. הוא מתרוץ בעדינות בין המחנות היריבים בלבנון. הוא נמנע מלהתגרות בסוריה, אשר צבאה נמצא כי-לבנון כתי לשמור על השלום בין העדות. הוא מודל גם שלא להיגרר לעימות נוסף עם הפלסטינים.

ראש-הממשלה, שהוא מוסלמי-ימני, דחה את הצעת בגין מכל וכל, מייד עם השר-מעתה. סארקיס דיבר בוהירות, נמנע מ-דחיה מחלטת, אך גם לא קיבל אותה. לכאורה, היו התוצאות אפס. אם כן, מה היה טעם המהלך?

לקראת החזקה, הטעם טמון במצי-אות הלבנונית הפנימית. הימין הנוצרי שולט עתה במובלעת גדו-לה במזרח-לבנון. שם ריכזו כמות עצומות של נשק, וישם הוא מקיים את צבאו הפרטי. הצבא הסורי אינו מנסה להשתלט על אי-



נפנע שריקי
— מעטים —



נפנעת שימרון
— ומחדלים —

חודש נערכה ישיבה של אנשי מועצת רמת-השרון, בראשותו של מנחם שרמן. ואנשי המיפעל, ובה טען מנכ"ל התעשייה הצבאית, מיכאל שור, כי הפינוי לא ית-בצע בשנים הקרובות. בשל הנטל הכספי הכבד הכרוך בפעולה כזו. בסיום הפגי-שה סוכם, שייעשו מאמצים לבצע את ההעברה בהקדם האפשרי, ובינתיים, יהיה שיתוף-פעולה בין המועצה להנהלת תע"ש.

איש לא העלה בדעתו, כי סיכומי אותה פגישה יהיו טובים לחודש אחד בלבד. בעיקבות הפיצוץ האחרון החליטו ראש המועצה שרמן ומנכ"ל המועצה, עמיחי לוי, לפנות לראש-הממשלה, לשרי-הביטחון ולשרי-הפנים בדרישה לפנות את האיוור-תוך שבועות ספורים. הפעם זה כבר מעבר לניסבל, אמר לוי, כל השנים זה היה מיפגע-תברואתי, כימיקלים וגזים רע-לים זה דבר של מה בכך, כשעובדים בחומרי-נפץ. אבל עכשיו זה גם מיפגע-ביטחוני ממדרגה ראשונה. לא צריך לה-כות עד שיהיו עוד קורבנות בנפש.

מעשים ומחדלים. לפעמים נדמה, שעד שלא יקרה משהו איום ונורא, אף אחד לא יזין משהו, אמרת דולית שימי-רון, מורה לבלט, אם לבן, תוך כדי פינוי הזכוכיות והטיח שנפל מקיר ביתה. זה שאף אחד לא מת היום, זה מרגיע את האשמים. לאחר כמה שעות התברר, כי בין עיי החורבות שבין שתי הגבעות נמ-צאה גוויתו של פינחס פפיאשווילי, אב לשלושה ילדים שעלה לארץ לפני שנתיים.

חביב שריקי, פועל תע"ש שנפצע בר-פניו, כחזוהו וברגליו, אמר: „העבודה הו-בשבילי היא כמו כל עבודה אחרת, אך חבל לי על האנשים שגרים בסביבה. הם חיים בפחד, כל היום וכל הלילה.“

בינתיים הורה שר-הביטחון, עזר וייצמן, להפסיק את העבודה במיפעל. הוא, ועימו כל תושבי הסביבה, מחכים בקוצר-רוח ל-מימצאה של ועדת הבדיקה, בראשותו של אלוף-מישנה (מיל) ישראל גרנית, שנת-בקשה לסיים את עבודתה ולקבוע את האח-ריות למעשים ולמחדלים, עד ה-22 במאי.

הנשיא

חשבון עם הנשיא

השר משה ניסים מנסה

לנקום בנשיא המדינה

על יחסיהם בעבר

כאשר הציע ח"כ הליברלים, אברהם כץ, את חוק-צינון-הנשיאות המפורסם שלו, שנודע לקבוע כי נשיא-המדינה לא יוכל לכהן כראש-ממשלה אלא לאחר תקופת צינון של ארבע שנים, היה ברור לכל מי שמכר את כץ שאין זה הרעיון שלו.

כץ ידוע כחבר-כנסת שקט, לא בולט במיוחד ולא תכנן. ואמנם חקירה קצרה העלתה, שהיה זה השר בלי יתיק, משה ניסים, שהגה את הרעיון. הוא הצליח לשכנע את כץ להגיש את הצעת החוק בשמו. לא היתה זו הפעם הראשונה בשנה האחרונה שניסים ניסה להתנכל ליצחק נבון. כאשר העלתה מועמדותו של נבון לתפקיד הנשיאות, היה זה ניסים שכנע את המיפלגה הליברלית ואת הד"ר אלי-מלך רימלט, שיש למנוע בכל מחיר את הצגת מועמדותו של נבון. „אנחנו נמצאים עתה בשילטון, ולא יתכן שמי שהיה תועמלן המערך לפני הבחירות יהיה הר-נשיא שלנו.“ אמר ניסים. היה זה ניסים שהכשיל בצורה כה מרהיאה את מי שהיה מנהיג מיפלגתו, רימלט, ושכנע אותו לני-סות ולהתמודד עם נבון.

לפני כחודש לא יכול היה עוד ניסים, הידוע כתכנן זהיר וערמומי להתגבר על עצמו. לאחר שבישיבת הממשלה נשמעה ביקורת נוקבת על הנשיא, בעניין פרשת ביקורו בארץ של גימי קארטר, היו שרים ששמעו את ניסים אומר, בהתייחס לנבון: „יש לי חשבון ארוך עם האיש הזה.“

רק עתה, לאחר שהצעת ניסים-כץ, כמו יתר הנסיונות של ניסים לפגוע בנשיא, הפכה לבדיחה פוליטית תפלה, התגלה מה הם החשבונות ההיסטוריים שיש לניסים עם נבון.

מענות-שווא. ההיתקלות הראשונה בין השניים היתה בשנת 1958, כאשר משה ניסים, אהד מבניו של הראשון-לציון, הרב הספרדי הראשי לישראל, הצ-ליח בעזרת אביו להתחמק משירות צבאי. כאשר התפוצצה הפרשה נודע כי ניסים פטר עצמו משירות צבאי בטענות-שווא (המשך בעמוד 44)

בוט! אבל איזה בוט! כל הכיתה רעדה. רצנו לחלונות וראינו פטריית-עשן של איזה 50 מטר. נזכרנו בסיפורים על פצצות אטומיות, כאלה עם עשן כמו פטריה.“

רונן צרפתי, תלמיד בית-הספר התיכון המקיף שב-רמת-השרון, המשיך לתאר מה עבר עליו בעת שאירעו ההתפוצצויות בר-מיפעל התעשייה הצבאית הנמצא כ-300 מטר מבית-סיפרו: „בא לנו פחד נורא בלב. פתאום, לא הספקנו לנשום, ועוד בוט! הפעם זה היה נורא, כולנו עפנו אחרנית והתחלנו לרוץ החוצה מבית-הספר. פחדנו נורא. חשבנו שאיזה פצצה תיפול עלינו.“

„מפחד לחשוב על זה. המורות בכו, הר-בנות התחבאו מתחת לשולחנות ופתאום לא היה חשמל. כולם התחילו לצעוק. אחר-רי זה התאספנו במיקלט והמנהל אמר לנו לא ללכת לשום מקום, והסביר לנו שהוא בקשר עם המיטרה. אחר-כך באו שני שוטרים. ניסו להחזיר אותנו ללימודים, אבל היינו בלחץ, ועוד איזה לחץ! ברח-נו הביתה. כל אחד חשב שמי יודע מה קרה אצלו בבית, חשבנו על כולם, כאילו שזה הסוף, כאילו שהמילחמה הגיעה אלינו. אני עורך העיתון סקופ, זה העיתון של בית-הספר. אחרי שנרגעתי מייד חשבתי על העיתון ועל זה שאני חיבב לכתוב שם, שלדעתי זה ממש פשע שאנשים גרים על-יד מיפעל צבאי שיש בו כל מיני סכנות. ביי, אנשים פה חיים כאילו ביישוב ספר, כל כמה שנים — פצצה. מצחק, לא?“

מיפנע ביטחוני. ברמת-השרון אף-אחד לא צוחק.

„רק לחשוב על זה, שבאמצע העיר יש מיפעל תעשייה צבאי, זה מועז, אמר מי-שהו מהתושבים. ההתפוצצות הראשונה בר-מיפעל אירעה בסוף שנות ה-50. היא הפי-לה כמה חללים וגרמה לפציעתם של עשר-רות. ואילו בארבע השנים האחרונות היו שלוש התפוצצויות — בי-1975, בי-1977 וביום החמישי בשבוע שעבר.“

אחרי ההתפוצצות של שנת 1975 הכריז שר-הביטחון דאז, שימעון פרס, כי מי-שר רדיהיטחון מתכנן את העברת המיפעל של תע"ש לאיזור בלתי מאוכלס. לפני כי-

זור זה, מחשש פן יסתבך במילחמה קשה. הקיצוניים שבקרב הנוצרים — וברא-שם כמיל שמעון הישיש, פיאוהל בעל צבא פרטי משלו — דוחפים עתה להקמת מדי-נה לבנונית עצמאית באיוור זה. תוך חלו-קתה של לבנון הקודמת והריסתה. כמה מן המנהיגים האחרים של הימין הנוצרי, כמו פיאר ג'מיל, מהססים עדיין וחוששים מפני צעד כה דראסטי.

הכרזתו של מנחם בגין באה לתת גיבוי לשמעון ולעמיתיו, לדחוף אותם לעבר הר-חלוקה. למען אותה מטרה גם עורדה מ-שלהי-ישראל את הרב סרן סעד חזאד (ראה עמודים 31-32) להכריז על מדינה „עצמאית“ משלו לאורך גבול ישראל, חזאד, שהוא כל-כולו יציר-כפיים של י-ראל, פעל על פי הוראות מפעיליו.

„פלסטין הקטנה.“ אם תקום לבנון נוצרית-ימנית נפרדת, היא תהיה מדינת-חסות של ישראל, כמו המובלעת של חזאד. היא תאיים על עורף המדינה המוסלמית, המשתרעת בין מובלעות-חזאד ובין מדי-נת-הנוצרים. מדינונת זו תהיה, למעשה, „פלסטין הקטנה“ בשליטת אש"ף. היא גם תהווה איום על סוריה, ובת-ברית בעת מילחמה עימה.

מובן שכל זה אינו תוכנית-שלום, אלא להיפך: תוכנית-מילחמה. בשעה שמטוסי ישראל חגו בשמי לבנון והפציצו בהת-מדה מחנות פלסטניים, בעוד שספינות חיל-הים הפגזו אותם מן הים, ויחידות חי"ר ושיריון הגיחו אליהם על הקרקע, היתה ההצהרה של בגין אקט נוסף של לוחמה מדינית.

התוצאה הוודאית תהיה, כמובן, ההיפך מן המטרה המוצהרת, שהיא „לשמור על שלמות לבנון.“

אסונות

בוט! בוט!

סיוט ההתפוצצויות

מאיים על אזרחים

שדוים כרב הארץ.

עד מתי?

„באמצע שיעור היסטוריה, בתוך כל-ההרצל והצינבטים ראינו פתאום עשן, הרי-בה עשן! ושנייה אחת אחר-כך שמענו